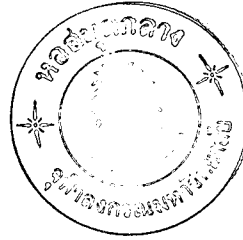

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาของการวิจัย

ธนาคารเป็นแหล่งเงินทุนแหล่งหนึ่งของประเทศ ธนาคารในประเทศไทยมี 2 ประเภท คือ ประเภทที่เป็นส่วนของรัฐบาล เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งคือ ประเภทที่เป็นส่วนของเอกชน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสาขาธนาคารไทยและสาขาธนาคารต่างประเทศ ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีจำนวนมากกว่าธนาคารส่วนของรัฐบาลมากมาย การตรวจสอบปริมาณเงินฝากทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทางด้านบริหารและการวางแผนงานต่าง ๆ จึงควรได้รับการปรับปรุงให้รัดกุม คล่องตัว และทันสมัยยิ่งขึ้น โดยจะต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ทั้งข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนผลการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยพื้นฐานในการเลือกทางดำเนินการต่อไปให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลในอดีตอาจจะศึกษาได้จากรายงานที่ทำไว้แล้วในแต่ละกรณี เช่น รายงานประจำปี และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ข้อมูลในอนาคตอาจได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในอดีตโดยใช้หลักวิชาการเฉพาะเรื่อง เช่น การพยากรณ์เงินฝากธนาคารโดยวิธีการเคลื่อนที่ถ่วงน้ำหนักแบบเอกโพเนนเชียล¹ เป็นต้น ข้อมูลที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งได้แก่ ข้อมูลในปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่มักจะไม่สามารถจะรอจนกว่าจะสมบูรณ์ก็อาจกลายเป็นข้อมูลในอดีตไป เพราะใช้ระยะเวลาอันเกินไ้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาซึ่งมีอยู่จำนวนมากมาย กรณีเช่นนี้จำเป็นต้องหาวิธีตรวจสอบและประเมินตัวเลขขึ้นมาใช้ทันที ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างเพื่อประมาณข้อมูลดังกล่าว

สมชาย วยาจุต, "การพยากรณ์เงินฝากธนาคารโดยวิธีการเคลื่อนที่ถ่วงน้ำหนักแบบเอกโพเนนเชียล" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาสถิติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หัวข้อวิทยานิพนธ์.

ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 1395 แห่ง (ไม่รวมธนาคารไทยสาขาต่างประเทศ 14 แห่ง) ต้องทำรายงานยอดเงินฝากทุกประเภทส่งสำนักงานใหญ่ หรือธนาคารแห่งประเทศไทยทุก ๆ วัน กล่าวคือ สาขาธนาคารพาณิชย์ในประเทศจะต้องรายงานยอดเงินฝากทุกประเภทไปยังสำนักงานใหญ่ของตน และสำนักงานใหญ่รวบรวมรายงานส่งต่อไปยังธนาคารแห่งประเทศไทยอีกทอดหนึ่ง สำหรับสาขาธนาคารต่างประเทศ จะต้องส่งรายงานยอดเงินฝากให้ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยตรง โดยที่ไม่ต้องส่งผ่านสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ รายงานที่ทำนั้น เป็นรายงานประจำวัน ประจำสัปดาห์ ประจำ 15 วัน ประจำเดือน ประจำ 6 เดือน และประจำปี เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยต้องการทราบยอดรวมของเงินฝากประเภทใด จะต้องใช้เวลารวบรวมยอดเงินฝากของทุกธนาคารเข้าด้วยกันและรอให้สำนักงานใหญ่ธนาคารต่าง ๆ ทำรายงานส่งมาให้ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะส่งมาช้ากว่าเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้แล้วจึงรวมยอดเงินฝากของสำนักงานใหญ่ทั้งหมดกับสาขาธนาคารต่างประเทศทุกแห่งเข้าด้วยกันอีกทีหนึ่ง ทำให้ล่าช้า บางครั้ง ถ้าผู้บริหารหรือผู้วางแผนงานหรือองค์การที่เกี่ยวข้องต้องการทราบยอดรวมของเงินฝากในปัจจุบัน จึงไม่สามารถรอยอดเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรวบรวมโดยวิธีดังกล่าวได้ ส่วนใหญ่จึงหันมาใช้ข้อมูลจากการพยากรณ์แทน ซึ่งย่อมมีความผิดพลาดได้มาก การรวบรวมและพิมพ์ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับยอดเงินฝากของธนาคารแห่งประเทศไทยนี้ โดยทั่ว ๆ ไปจะเสียเวลาประมาณ 2-4 เดือน นั่นคือ ข้อมูลที่ทราบแล้วในปัจจุบันคือข้อมูลของเวลา 2 เดือนที่ผ่านมาแล้ว ถ้าต้องการประมาณยอดรวมของเงินฝากทุกประเภทหรือปริมาณเงินฝากทั้งหมดที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยที่ตัวเลขที่ประมาณได้ไม่ลำสมัย สามารถทำได้โดยการนำเทคนิคการเลือกตัวอย่างเข้ามาช่วยในการประมาณ ซึ่งจะเป็นวิธีที่ใช้ในการประมาณยอดรวมของเงินฝากของธนาคารพาณิชย์สำหรับการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีที่เหมาะสมในการประมาณยอดรวมของเงินฝากประเภทต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมาใช้ประโยชน์ให้ทันเวลา และมีความเชื่อถือได้มาก

ขอบเขตของการวิจัย

การประมาณปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำในระดับประเทศ โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยทั้งหมด ส่วนธนาคารไทยสาขาต่างประเทศนั้นมีสำนักงานสาขาอยู่ในหลายประเทศต่าง ๆ กัน ทำให้การส่งข้อมูลล่าช้ากว่าสาขาสำนักงานภายในประเทศ จึงไม่นับรวมอยู่ในขอบข่ายของการประมาณด้วย จำนวนธนาคารทั้งหมดหรือจำนวนหน่วยประชากร (population units) ที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นข้อมูลของวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2516 และวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516 ซึ่งในขณะนั้นมีธนาคารรายสำนักงานอยู่ 770 แห่งทั้งประเทศไทย

ประเภทของเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ส่งรายงานแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีดังนี้คือ

1. เงินฝากสิ้นระยะเวลา (time deposit account)
2. เงินฝากออมทรัพย์ (saving deposit account)
3. เงินฝากกระแสรายวัน (current deposit account)
4. เงินฝากอื่นๆ (other deposit account) เป็นผลรวมของเงินฝาก

ประเภทอื่นๆซึ่งไม่ใช่ประเภท 1-3

5. เงินฝากรวม (total deposit account) เป็นผลรวมเงินฝากประเภท

1-4 ข้างต้น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้สนใจเฉพาะเงินฝาก 3 ประเภทคือ

1. เงินฝากรวม
2. เงินฝากกระแสรายวัน
3. เงินฝากอื่นๆ

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. เงินฝาก คือจำนวนเงินที่บุคคลหรือหน่วยงานและองค์การต่างๆนำไปฝากธนาคารไว้เพื่อจุดประสงค์ในการเก็บรักษาและมีผลประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ได้รับเงินเพิ่มขึ้น เช่น ค่าดอกเบี้ย เป็นต้น เงินฝากในธนาคารพาณิชย์มีประเภทและรายละเอียดดังนี้

1.1 เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (demand deposit account)

แยกรายละเอียดเป็น

ก. เงินฝากบัญชีกระแสรายวัน (current deposit account)

ข. เงินฝากอื่นๆ (other deposit account) คือเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามอื่นๆ เช่น เงินฝากเพื่อเรียก (call deposit account) หรือเงินฝากประเภทที่มีได้ระบุวันครบกำหนดหรือระยะเวลาฝากไว้ หรือเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาที่ครบกำหนดแล้วยังไม่ได้ถอนไป ซึ่งไม่มีข้อตกลงฝากต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งไว้ล่วงหน้า

1.2 เงินฝากออมทรัพย์ (saving deposit account) คือเงินฝากออมทรัพย์ซึ่งใช้สมุดคู่มือฝากในการถอนและไม่ใช่เช็ค (cheque) ในการถอน

1.3 เงินฝากสิ้นระยะเวลาหรือเงินฝากประจำ (time deposit account) คือเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา แยกรายละเอียดเป็น 4 อย่างคือ

ก. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาไม่ถึง 3 เดือน

ข. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาดังแต่ 3 เดือนแต่ไม่ถึง 6 เดือน

ค. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาดังแต่ 6 เดือนแต่ไม่ถึง 12 เดือน

ง. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาดังแต่ 12 เดือนขึ้นไป

2. ธนาคารพาณิชย์ หมายถึงธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปซึ่งมีชื่อกิจการบ่งชี้ว่าเป็นธนาคารพาณิชย์ไม่นับรวมบริษัทเงินทุนต่างๆที่ดำเนินกิจการคล้ายธนาคารพาณิชย์

แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดที่ทำการวิจัย ได้มาจากธนาคารแห่งประเทศไทย